

Til høringsparterne

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tel : 33 92 33 70
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

6. februar 2026

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af museumsloven

Kulturministeriet sender hermed vedlagte udkast til forslag til lov om ændring af museumsloven (forenkling af beskyttelse og administration af sten- og jorddiger mv.) i høring.

Det foreslås med lovforslaget, at:

- Graduere beskyttelsesniveauet med flere dispensationsmuligheder
- Opdateret kort bliver nyt administrationsgrundlag
- Modernisere og forenkle det statslige tilsyn

Graduering af beskyttelsesniveauet med flere dispensationsmuligheder

Sten- og jorddiger er menneskeskabte linjeformede forhøjninger i landskabet, der tilsammen udgør Danmarks mest udbredte beskyttede kulturminde. Det er fortsat vigtigt at bibeholde de kulturhistorisk vigtige diger i landskabet, ligesom det er vigtigt, at der fortsat prioriteres og passes på deres landskabelige og biologiske værdi. Med lovforslaget vil beskyttede digers kulturhistoriske værdi blive tydeliggjort ved en kategorisering i enten høj, middel eller lav kulturhistorisk værdi. Når de biologiske og landskabelige hensyn tillader det, vil det være muligt at opnå dispensation til at foretage tilstandsændringer på beskyttede diger i kategorien lav og middel kulturhistorisk værdi evt. på vilkår om erstatningsdiger eller erstatningsnatur. Derved gives der muligheder for en mere fleksibel adgang for kommunerne til at meddele dispensation. Kategoriseringen af digernes kulturhistoriske værdi skal lette dispensationsbehandlingen i kommunerne og forøge fleksibiliteten i arealforvaltningen.

Sten- og jorddiger repræsenterer også biologisk og landskabelig værdi. Lovforslaget ændrer ikke på, at kommunalbestyrelsen fortsat vil skulle vurdere digernes biologiske og landskabelige værdier, herunder blandt andet som følge af naturbeskyttelsesdirektiverne, inden der evt. meddeles dispensation til at foretage tilstandsændringer. En dispensation vil kunne gives med vilkår om etablering af erstatningsdige eller erstatningsnatur.

Opdateret kort som nyt administrationsgrundlag

På baggrund af en bevilling i 2020 på 19,5 mio. kr. har Slots- og Kulturstyrelsen i perioden 2022-2025 udarbejdet et retvisende digitalt kort over beskyttede sten- og jorddiger. Kortlægningen findes på Miljøportalen under laget "Beskyttede sten- og jorddiger" og er efter de gældende regler en vejledende registrering.

Med lovforslaget vil registreringen være det gældende grundlag for, hvilke diger der er beskyttet efter museumsloven. Kortet vil give borgere bedre muligheder for at holde sig orienteret om beskyttede diger på deres arealer. Derudover vil Slots- og Kulturstyrelsen med lovforslaget registrere de beskyttede digers kulturhistoriske værdi, som forventes at ville lette sagsbehandlingen hos kommunerne, jf. ovenfor. Registreringen af diger på kortet vil afspejle den faktuelle tilstand i landskabet, som den fremgår af GeoDanmark Ortofoto 2025. Der vil derfor ikke indledes nye sager vedr. diger, der ikke eksisterer i landskabet før 2025.

Modernisering og forenkling af det statslige tilsyn

Med lovforslaget vil det statslige tilsyn blive moderniseret og forenklet ud fra en vurdering af væsentlighed og risiko henset til, at registreringen medfører klarhed over, hvilke diger der er beskyttet, hvilke pligter, der påhviler borgerne og den forøgede fleksibilitet i arealforvaltningen, der tillægges kommunerne. Et formål hermed er også at sikre administrative lettelser i staten.

Kommunens tilsynsforpligtelse vedrørende forhold, som er beskyttet efter EU's naturbeskyttelsesdirektiver, herunder levestedsbeskyttelsen i medfør af naturbeskyttelsesloven foreslås ikke ændret. Det betyder, at det fortsat vil være muligt for kommuner at meddele påbud ud fra naturbeskyttelseshensyn.

Videreførelser fra gældende lov

Beskyttelsen af sten- og jorddiger er i dag sammenskrevet med beskyttelsen af fortidsminder i museumslovens kap. 8 a. Da den foreslåede regulering udelukkende vedrører sten- og jorddiger følger det af lovforslaget, at der vil ske en opdeling af de gældende bestemmelser, så bestemmelserne vedr. sten- og jorddiger udskilles fra bestemmelserne om fortidsminder. Af lovforslaget ses derfor flere videreførelser af gældende ret som medtages som ændringsforslag som følge af opdelingen. Det gælder lovforslagets § 1, nr. 2 vedr. § 29 a, stk. 4, lovforslagets § 1, nr. 4 vedr. § 29 c, lovforslagets § 1, nr. 5 og lovforslagets § 1, nr. 8. Derudover ses af lovforslaget også flere konsekvensrettelser som følge af den foreslåede opdeling. Det gælder lovforslagets § 1, nr. 6, 7, 9-16 og 18-21.

Der henvises i øvrigt til vedlagte udkast til lovforslag. Det foreslås, at loven træder i kraft 1. juli 2026.

Kulturministeriet skal anmode om eventuelle bemærkninger til lovforslaget senest 6. marts 2026.

Høringssvar bedes sendt til kum@kum.dk med jtsv@kum.dk i kopi. Eventuelle spørgsmål til lovforslaget kan rettes til undertegnede på e-mail jtsv@kum.dk eller telefon 21 52 10 56.

Med venlig hilsen

Julie Trøjborg Svendsen